MORTSEL: PARK OUDE GOD

2017E21

Archeologienota

Programma van Maatregelen

Jonathan JACOPS
Jasmine CRYNS
Pieter LALOO

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Project:
Mortsel – Park Oude God

Opdrachtgever:
Stad Mortsel
Stadsplein 1
2640 Mortsel
BTW BE0207.536.646

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Jonathan JACOPS, JASMINE CRYNS & PIETER LALOO

© 2017 - GHENT ARCHAOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUD

Inleiding 3
DEEL 3: Programma van Maatregelen 4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen 4
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek 4
1.2 De afwezigheid van een archeologische site 4
1.3 Impactbepaling 5
Figurenlijst 7

Inleiding

De initiatiefnemer plant de aanleg van een nieuw verbindingspark ter hoogte van het Park Oude God te Mortsel (Provincie Antwerpen). De bodemingrepen die hiermee gepaard gaan zijn: de opwaardering van de Kastanjedreef, de vervanging van zieke kastanjebomen, de aanleg van wandelpaden, een natuurlijke tribune, een wadi en een vijver. Aangezien de oppervlaktecriteria vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet, artikel 5.4.5, overschreden worden dient een archeologienota te worden opgemaakt om aan de stedenbouwkundige vergunning toe te voegen. GATE werd aangesteld om deze archeologienota op te maken.

Een archeologienota, opgebouwd uit twee delen, het Verslag van Resultaten en het Programma van Maatregelen, vormt de eindfase van een traject van archeologisch vooronderzoek, inclusief assessment, en wordt ter bekrachtiging ingediend bij het agentschap Onroerend Erfgoed. De doelstellingen van een archeologienota zijn een overzicht te bieden van de resultaten van de uitgevoerde onderzoekshandelingen binnen dit traject en een inschatting te geven van de waarde van het aangetroffen archeologisch erfgoed, inclusief een wijze voor de omgang daarmee. Onderhavige tekst behelst het Programma van Maatregelen en is gebaseerd op het Verslag van Resultaten.

DEEL 3: Programma van Maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Dit advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek, waarbij de vaststelling van de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard wordt geconfronteerd met de impact van de geplande bodemingrepen. Op basis van onderstaande argumenten zal een **advies naar vrijgave toe** worden geformuleerd waarbij geen bijkomende maatregelen noodzakelijk worden geacht.

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het verslag van resultaten wordt in onderhavige tekst geargumenteerd dat het onderzoeksgebied voldoende is onderzocht om een gefundeerd advies te geven naar het archeologisch potentieel van het gehele projectgebied toe.

1.2 De afwezigheid van een archeologische site

Het bureauonderzoek met bijhorende controleboringen hebben de aanwezigheid van een geruimde begraafplaats bevestigd in de zuidwestelijke helft van het projectgebied (fig. 2). Hierbij werd vastgesteld dat de bodem is geroerd tot een diepte van meer dan 2 m bij B1 en B2. Beide boringen situeren zich ter hoogte van de geplande wadi's. Bij B4, de locatie van het toekomstig gebouw werd de natuurlijke bodem aangeboord op een diepte van 184 cm t.o.v. het maaiveld. Het sediment bestond echter uit Tertiair zand, waarin geen primaire archeologische relicten kunnen aanwezig zijn. Verder dient de aanwezigheid van een recente ophoging te worden vermeld centraal binnen het projectgebied (fig. 1). Bij de controleboring B5 werd vastgesteld dat de teelaarde en onderliggende B- horizont niet werden verwijderd alvorens op te hogen. Samenvattend kunnen archeologische sporen, structuren of vondsten aanwezig zijn in de noordoostelijke helft van het onderzoeksgebied, i. e. de zone buiten de ontknekelde begraafplaats.

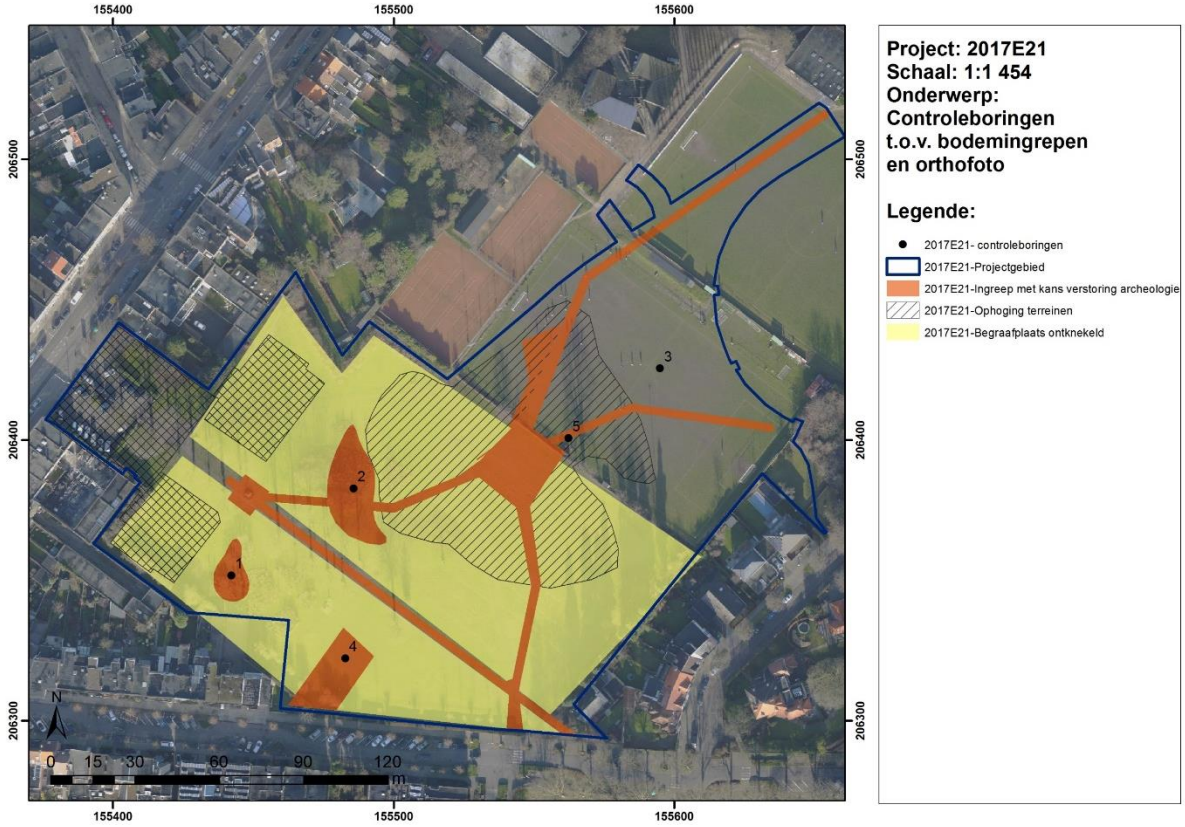

Figuur 1 Overzicht situatie met opgehoogde zandhopen (© Google maps).

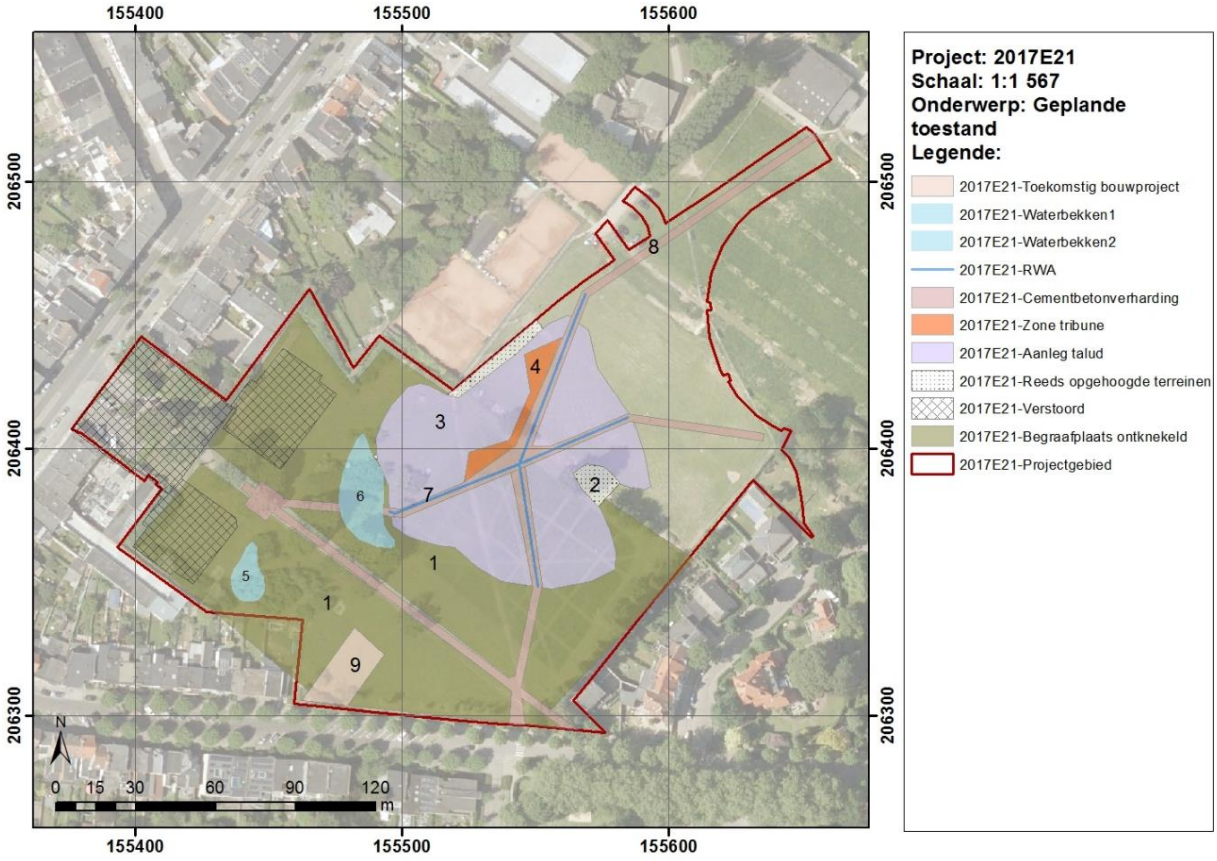
1.3 Impactbepaling

De geplande bodemingrepen, inclusief hun oppervlakte en diepste verstoring worden hierna opgesomd en geconfronteerd met hun impact op de bodem (fig. 3, onderstaande nummering stemt overeen met de figuur). Alle definitieve ontwerpplannen verleent door Stramien zijn te vinden in de bijlage van het verslag van resultaten:

- (3) **Aanleg talud**: deels ter hoogte van begraafplaats en reeds opgehoogde zone: 0,6 ha
  - ➔ De bodemingreep is beperkt gezien het leeuwendeel van de talud reeds aanwezig is, maar verder dient gevormd te worden conform de aangeleverde plannen. Het betreft dus ophogingswerken en afgravingen in een bestaande talud.
- (4) **Aanleg tribune**: 310 m² x (diepste verstoring ligt op = 17, 6 m TAW)
  - ➔ de tribune wordt aangelegd in de opgehoogde talud. De maximale ingrijpdiepte bedraagt 17,6 m TAW, waardoor deze ingreep zich boven het natuurlijke maaiveld bevindt in deze zone (ca. 17 m TAW).
- (5) **Wadi 1**: 190 m ² x 0,70 m (diepste verstoring)
  - ➔ Controleboring B1 bezit antropogene gronden tot een diepte van 2 m t.o.v het huidige maaiveld. Deze locatie bezit bijgevolg geen archeologisch potentieel meer.
- (6) **Wadi 2**: 530 m² x 1,20 m (diepste verstoring)
  - ➔ Controleboring B2 bezit antropogene gronden tot een diepte van 2,5 m t.o.v het huidige maaiveld. Deze locatie bezit bijgevolg geen archeologisch potentieel.
- (7) **RWA-leidingen**: 0,16 - 0,20 diameter x 1,15 à 1,50 m
- (8) **Cementbetonverharding**: 2100 m² , breedte ca. 3 m x 0,5 m (diepste verstoring)
  - ➔ de RWA-leiding zal onder de cementbetonverharding worden geïnstalleerd. Hun impact op de bodem kan aldus samen worden behandeld. Hoewel geen controleboring aanwezig is in de zone van de ontruimde begraafplaats kan op basis van de overige drie controleboringen worden verondersteld dat op deze locatie de top van de bodem eveneens is geroerd.
  - ➔ Dit geldt niet voor de zone buiten het ontknekelde kerkhof. Hier kunnen archeologische relicten aanwezig zijn in de top van de natuurlijke bodem. De bodemingreep beperkt zich echter tot de zone naast de talud in het noordoosten en het oosten. De oostelijke strook bezit een lengte van 50 m (150m²). Een deel van de noordelijke strook werd reeds onderzocht d.m.v. proefsleuven door BAAC-Vlaanderen (Demoen & Vander Cruyssen 2014, de sleuven zijn te zien op figuur 2). In de zone die overlapt met het onderzoeksterrein werden geen sporen aangetroffen. De niet- onderzochte sectie beperkt zich tot een lengte van 30 m (90m²). Op basis van de beperkte totale oppervlakte van 240 m² en de onregelmatige aard van het tracé biedt deze zone een zeer laag potentieel tot nuttige archeologische kennisvermeerdering en wordt geen verder onderzoek noodzakelijk geacht.
- (9) **Toekomstig gebouw**: nog geen gegevens voorhanden m.b.t. diepte van de ingreep
  - ➔ Controleboring B4 bezit antropogene gronden tot een diepte van 1,84 m. Het onderliggende substraat is Tertiair en kan bijgevolg geen archeologische relicten herbergen. Deze locatie bezit geen archeologisch potentieel

Figuur 2 Overzicht van de geplande bodemingrepen en de zone van de ontruimde begraafplaats t.o.v. de orthofoto (2016/ Geopunt)

Figuur 3 Overzicht geplande situatie projectgebied 2017E21.

1.4 Maatregelen

Op basis van bovengenoemde opsomming wordt geargumenteerd dat het onderzoeksgebied voldoende is onderzocht en geen bijkomende maatregelen dienen te worden getroffen. Er wordt dus een advies geformuleerd naar vrijgave van de terreinen toe.

Figurenlijst

Figuur 1 Overzicht situatie met opgehoogde zandhopen (© Google maps). 4
Figuur 2 Overzicht van de geplande bodemingrepen en de zone van de ontruimde begraafplaats t.o.v. de orthofoto (2016/ Geopunt) 6
Figuur 3 Overzicht geplande situatie projectgebied 2017E21. 6

Bibliografie

Demoen, D & Vander Cruyssen, M. 2014 Archeologische prospectie et ingreep in de bodem Mortsel, Lusthovenlaan, BAAC- Vlaanderen Rapport nr. 109.